

O'ZBEKISTONDA SAYOHAT JURNALISTIKASI: SHAKLLANISHI, XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

<https://doi.org/10.70728/phil.v05.i04.086>

Yusupova Nargiza Qo'ziboyevna
O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistonda sayohat jurnalistikasining shakllanishi, tarixiy ildizlari va zamonaviy rivojlanish tendensiyalari tahlil qilinadi. Unda mazkur yo'nalishning bosqichma-bosqich taraqqiyoti, qadimgi sayohatnomalar va adabiy-publitsistik meros bilan bog'liqligi, ommaviy axborot vositalaridagi o'рни hamda asosiy xususiyatlari yoritiladi. Shuningdek, sayohat jurnalistikasining auditoriyaga ta'sir ko'rsatish usullari, vizual va raqamli media bilan bog'liqligi hamda turizm sohasini rivojlantirishdagi ahamiyati ochib beriladi.

Kalit so'zlar: sayohat jurnalistikasi, evolyutsiya, tendensiya, auditoriya, sayohat dasturlari, zamonaviylik

TRAVEL JOURNALISM IN UZBEKISTAN: FORMATION, CHARACTERISTICS AND DEVELOPMENT TRENDS

Yusupova Nargiza Koziboyevna
Uzbekistan University of Journalism and Mass Communications

Abstract: This article analyzes the formation, historical roots and modern development trends of travel journalism in Uzbekistan. It covers the gradual development of this direction, its connection with ancient travelogues and literary and journalistic heritage, its role in the media and its main features. It also reveals the methods of influencing the audience of travel journalism, its connection with visual and digital media, and its importance in the development of the tourism industry.

Keywords: travel journalism, evolution, trend, audience, travel programs, modernity

Kirish

Sayohat jurnalistikasi - ommaviy axborot vositalarida turizm sohasini yoritishga yo'naltirilgan, zamonaviy kommunikatsiya qolaversa, media tahlilining alohida yo'nalishidir. Bu yo'nalish nafaqat turistik axborotni yetkazish, balki hududlarning madaniy, tarixiy va ijtimoiy imijini shakllantirishda muhim vosita sanaladi. Jahon amaliyotiga qaralganda sayohat jurnalistikasi mustaqil janr sifatida shakllangan bo'lib,

vizual kontent shuningdek, raqamli platformalar bilan uzviy bog‘liq holda rivojlanmoqda. O‘zbekistonda so‘nggi yillarda turizm sohasining jadal rivojlanishi, ichki va tashqi turizmni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash, rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati soha rivojiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda. 2024-2025-yillarda davlat rahbarining “O‘zbekiston Respublikasida turizm infratuzilmasini yaxshilash va xorijiy turistlar oqimini yanada oshirishga qaratilgan qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida.”, “2025-2026-yillarda sayyohlar oqimini keskin ko‘paytirish va turistik xizmatlar ko‘lamini jadal kengaytirish orqali turizmning iqtisodiyotdagi o‘rni va ahamiyatini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.”, “O‘zbekiston Respublikasida ekologik turizmni jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.”, “ O‘zbekiston Respublikasida to‘siqsiz turizm infratuzilmasini rivojlantirish va uni rag‘batlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.”, “ Turizm sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.”, “ 2025-2026-yillarda sayyohlar oqimini keskin ko‘paytirish va turistik xizmatlar ko‘lamini jadal kengaytirish orqali turizmning iqtisodiyotdagi o‘rni va ahamiyatini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida.” gi kabi qator farmon va qarorlar sayohat jurnalistikasi rivojiga ham sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda. Mamlakatda trevel jurnalistika sohasida oxirgi yillarda sezilarli o‘zgarishlar kuzatilmoqda. Mustaqillik yillaridan buyon turizmni rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati, ichki hamda tashqi sayohatlarni targ‘ib qilishga yo‘naltirilgan ommaviy axborot vositalari faoliyati sohaning shakllanishida asos bo‘ldi. Zamonaviy tendensiyalar: raqamli media, bloggerlik shu bilan birga ijtimoiy tarmoqlar sayohat jurnalistikasining yangi platformalarini tashkil etmoqda. Bu esa mazmun, uslub va funksiyalarda yangi tendensiyaning yuzaga kelishiga zamin bo‘lmoqda.

Globalashuv, qolavera, axborot texnologiyalarining hayotimizga soniyalar sayin tezkorlik bilan kirib kelishi boshqa sohalarda texnik rivojlanishning yangi bosqichini boshlab berganidek, jurnalistikada ham axborot manbalarining ko‘payib ketishiga imkon yaratdi. shuningdek, qisqa fursatda informatsiyaning juda katta ko‘lamdagi auditoriyaga yoyilishiga sabab bo‘ldi. Bu esa tabiiyki, o‘z-o‘zidan jurnalistikada ulkan o‘zgarishlarni yuzaga chiqardi. Xususan: buni sohaviy jurnalistika misolida yaqqol ko‘rish, amaliy ahamiyati va xususiyatini anglash mumkin. Trevel jurnalistika axborot yetkazish vositasi sifatida xizmat qilish bilan birga, o‘quvchini sayohatga undash, uni rag‘batlantirish, turizm salohiyatini namoyon etish hamda turizm sohasining rivojlanishiga hissa qo‘shishga qaratilgan ko‘p funksiyali yo‘nalish sifatida namoyon bo‘ladi.

Eng muhim xususiyati - auditoriyaga vizual, hissiy va kontekstual ta‘sirga ega bo‘lishidadir. Bunda keltiriladigan matnlar ko‘pincha fotosuratlar, videomateriallar, intervyular va shaxsiy kuzatuvlar asosida boyitiladi. Bu o‘quvchida joyning estetik va madaniy, ijtimoiy jihatlariga oid chuqurroq tushunchani yuzaga keltiradi. Bundan tashqari trevel jurnalistika axboriy, amaliy, motivatsion funksiyalarga ega bo‘lib,

sayohat qilish bo'yicha foydali tavsiyalar berish hamda shaxsiy tajriba asosida qiziqarli hikoyalar yaratish imkonini ta'minlaydi. Umumiylik va soddalik uning asosini tashkil etadi. Shu bois ham sayohat dasturlari xususidagi bosma va elektron materiallarni o'qish, tomosha qilish odatda ma'lum auditoriyani qamrab olmaydi.

Misol uchun: san'at jurnalistikasi. Ayrim hollarda mazmun va yo'nalishga ko'ra ushbu jurnalistika turi sayohat jurnalistikasiga o'hshash talqin etiladi. Biroq, san'at jurnalistikasi - bu adabiyot, kino, teatr, musiqa, tasviriy san'at va boshqa ijodiy sohalarga oid voqealarni yoritishga mo'ljallanadi. U o'quvchi yoki tomoshabinga san'at jarayonlarini ilmiy, badiiy va kritik kontekstda yetkazishga xizmat qiladi. Mazkur jurnalistika turi ham axborot yetkazish funksiyasini bajaradi, shu bilan birga madaniy ongni shakllantirish, san'atga qiziqish uyg'otish va bu yo'nalishda jamoatchilik fikrini shakllantirish kabi ijtimoiy vazifalarni ham bajaradi. Sayohat jurnalistikasi esa axborot yetkazish barobarida, turizmning rivojlanishida muhim rol o'ynovchi ilmiy-amaliy yo'nalish sifatida tadbiq etiladi. Shu sabab uning xususiyatlari turizm bilan uzviy bog'liq deyish mumkin. U madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish, xalqaro turizmni qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi, bu esa uning iqtisodiy va ijtimoiy qiymatini oshiradi. Art journalism, o'z navbatida, san'atshunoslikning barcha turlarini tadqiq qiladi. (musiqa, raqs, rassomlik san'ati, adabiyot, teatr, kinematografiya va hokazo). Shuning uchun, art journalism yo'nalishi jurnalistikaning yirik murakkab bir bo'lagi bo'lib, san'atshunoslikning ba'zi turlariga ixtisoslashtirilgan, teatr, adabiyot, kino, tele tanqid va hokazo jurnalistika sohalari bilan bir qatorda yuradi. Chet el jurnalistikasi nazariyasida "art journalism" (san'at jurnalistikasi), "music journalism", "music criticism" ya'ni (musiqa tanqidi) "film and the theatre journalism" (kino va teatr jurnalistikasi) ni birlashtiradi. O'z navbatida, art journalism chet el jurnalistikasi ya'ni sobiq ittifoqdan keyingi davrdagi "culture journalism" ning keng yo'nalishga ega murakkab bir bo'lagi bo'lib hisoblanadi.

Shunday ekan professor Yan Borm fikriga qo'shilmasdan iloj yo'q. Uning fikricha, "trevel" yo'nalishiga asosiy mavzusi-sayohat bo'lgan turli xildagi matnlarni kiritish mumkin. Shu bois, trevel jurnalistika o'ziga xos politematik va ko'p janrli, kompleks yo'nalish bo'lib, u asosan sayohatlar va turizm bilan bog'liq, o'z auditoriyasiga qiziq bo'lgan alohida axborotga tayanadi."

Bugun an'anaviy ommaviy axborot vositalari bilan bir qatorda raqamli media, ijtimoiy tarmoqlar shuningdek, mualliflik loyihalari travel jurnalistikaning asosiy axborot tarqatish maydoniga aylanib bormoqda. Bu jarayonda sayohat jurnalistika mazmuni, shakli jihatidan yangi tendensiyaning yuzaga keltirimoqda. Shu sababli, O'zbekistonda sayohat jurnalistikasining hozirgi holati va uning rivojlanish evolyutsiyasini ilmiy asosda tahlil qilish dolzarb nazariy va amaliy ahamiyatga ega.

Trevel jurnalistikaning O'zbekistondagi tarixiy ildizlari qayerdan boshlanadi? Filologiya fanlari doktori Beruniy Alimov o'zining "Jahon trevel jurnalistikasining

ko'ha ildizlari." nomli maqolasida O'zbek trevel jurnalistikasi mavzusiga ham alohida e'tibor qaratadi. U ilmiy tadqiqotida bugungi kunda trevel jurnalistikasi media sohasiga kirib kelayotgan axborot-kommunikatsiya texnologiyalari natijasi o'laroq shiddat bilan taraqqiy etayotganini. Bundan tashqari butun dunyodagi singari yurtimizda ham trevel blogerligi rivojlanayotgani, sohaga oid maxsus bosma va onlayn nashrlar paydo bo'layotganini ijobiy baholaydi. Shu bilan birgalikda Abu Rayhon Beruniyning " Hindiston ", Muqimiy ijodiga oid " Sayohatnoma " hamda Shayxzodaning " Toshkentnoma " Zahiriddin Muhammad Boburning "Boburnoma" kabi asarlarini ham sayohat jurnalistikasiga dahldor deya sanaydi. Negaki ushbu asarlarda ana o'sha davrdagi hududlarning o'zaro siyosiy-iqtisodiy va savdo munosabatlari, geografik o'rni, turli davrlardagi xalqlarning madaniy hayoti, urf-odatlar, tarixiy maskanlar ularning barpo etilishiga oid yozma ma'lumotlar, diniy tabaqalar, e'tiqodlar, afsonalar, yozuv turlari hikoya qilingani bois sayohat jurnalistikasi borasida nihoyatda nodir, qimmatli manba sifatida baholanadi. Darhaqiqat, trevel jurnalistikasining birlamchi hikoya obyekti o'laroq aynan o'tmish bizga qoldirgan tarixiy voqealar asosiga qurilgan kontent alohida o'rin tutadi. Bugun biz yashayotgan axborot asrigacha bo'lgan har qanday ma'lumot aynan sayyoh uchun qiziq va uni tadqiq etishga undaydi. Shu sabab ham sayohat jurnalistikasi o'z yo'nalishi doirasida takror va takror o'tmishga murojaat etadi, bu boradagi izlanuvchilar, tarixshunoslar, arxeologlar va boshqalarning yozma hamda og'zaki fikr-mulohazalariga yuzlangan holda kontent tayyorlaydi. So'ngra uni keng kuzatuvchilar auditoriyasiga taqdim etadi. Shu sababli aksariyat hollarda usiz material yaratishning imkoni yo'q. Quyida ushbu evolyutsion jarayonni bosqichlarga ajratgan holatda olib borilgan ilmiy tadqiqot ishi taqdim etiladi.

Tarixiy manbalardan birida bu tendensiya xususida shunday ma'lumot taqdim etiladi. " O'zbek matbuotida sayohatnomalar (yo'l ocherklari) dastlab "Turkiston viloyatining gazetasi. " nashrida paydo bo'ldi. Mazkur gazetada asosan, mustabidlarning g'oyaviy maqsadlariga mos keladigan sayohatnoma (yo'l ocherki) bosilgan deyiladi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, 20-asr boshlarida o'zbek milliy matbuoti paydo bo'ldi. Garchi sayohatnomalar bosma nashrda bo'y ko'rsatsa boshlagan bo'lsada, bu boradagi o'rganishlar natijasida shuni qayd etish joizki, O'zbekistonda chin ma'noda sayyohlik jurnalistikasi 20-asrning oxiri hamda 21-asrning boshlariga to'g'ri keladi. O'z davrida ko'pgina yo'l ocherklari "Sadoi Turkiston" gazetasida ham (1914-yil) e'lon qilib borilar edi. Taniqli Publitsist Abdulla Avloniy yozgan "Afg'on sayohati " sarlavxasidagi yo'l ocherki ham aynan 20-asrga oid o'zbek sayohatnoma janrining eng yaxshi namunalaridan biri sifatida alohida e'tirof etiladi. Zamonaviy ko'rinishdagi yo'l ocherki (sayohatnoma) ning yuzaga kelishi ham o'ziga xos. Mazkur yo'nalishda taniqli ma'rifatparvar Mahmudxo'ja Behbudiyning 1914-1915-yillari " Oyina " jurnalida chop etilgan " Sayoxat xotiralari " yo'l ocherkini keltirish mumkin. Sayohat xotiralari

zamirida ana o'sha davrga xos va mos taraqqiyparvar (jadidlar) bobolarning ilgari surgan g'oyalari aks ettiriladi. Yondashuv va uslubiy jihatdan esa unda muallifning pozitsiyasi, nuqtai nazari yorqin aks etishi bilan birga realistik (haqqoniy) tasvir ustuvorlik qiladi.

Televideniya 1985-yil mamlakatlar, ularning geografiyasi, tarixi, fuqarolari yashash tarzi haqida hikoya qiluvchi "Olamga sayohat" (B.Muhamedov, D.Yoqubov) kabi ko'rsatuvlar ittifoq televideniyesining milliy televideniye sharoitidagi varianti bo'lib, ularda texnik imkoniyatning cheklanganligi shundoq ko'rinib tursa-da, tomoshabinlar auditoriyasi uchun o'zbek tilida tayyorlangani bilan ham tushunarli va dilga yaqin edi.

Mamlakatimiz mustaqillikka erishganidan so'ng ya'ni 1991-yildan keyin turizm sohasining rivojlanishi natijasida, bu sohada axborot almashish muhim ro'l o'ynay boshladi. Iqtisodiyotning barcha sohalarida tub islohotlar amalga oshirila boshlandi. Ushbu jarayonda turizm sohasi ham milliy iqtisodiyotning istiqbolli yo'nalishlaridan biri sifatida shakllandi. Bu davrga qadar turizm borasida markazlashgan tizim asos bo'lib, axborot oqimi cheklangan va tashqi bozorlarga chiqish imkoniyatlari torroq edi. 1991-yildan keyin esa O'zbekistonning boy tarixiy-madaniy merosi, qadimiy shaharlari va tabiiy resurslarini xalqaro miqyosda targ'ib etish zarurati yuzaga kela boshladi. Bu o'z navbatida sohada zamonaviy axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanishni, jurnalistikada ixtisoslashuvni taqozo etdi. Ungacha mamlakatning turistik imkoniyatlariga oid materiallar asosan chet davlatlardagi OAV da e'lon qilib borildi. Bu davrda ko'pincha madaniy, tarixiy qolaversa, arxitektura yodgorliklari haqida hikoya qiluvchi yo'nalish sifatida ko'rilar edi. Xalqaro media makonda "sayohat jurnalistikasi" nomi bilan mashhur bo'lgan bu yo'nalish O'zbekistonda tom ma'noda o'zining rivojlanish bosqichida desak adashmaymiz. Ta'kidlash joiz bugungacha matbuotning turli sahifalarida sayohat ocherklari, sayohatlar haqida maqolalar chop etilib, televideniya ham turli ko'rsatuvlar tayyorlanib kelinmoqda. Jurnalistikada bu ixtisoslashuv turining alohida ajralib chiqishining o'ziyoq uni bosma va boshqa media makonda nechog'lik muhim o'rniga egaligidan dalolatdir. Shu bois Pokanazieva. I. shunday deydi. "Sayohat jurnalisti o'z bilimlarini boshqalar bilan bo'lishish uchun dunyoni o'rganadi. U doimiy ravishda ma'lumot to'playdi, mahalliy aholi bilan muloqot qiladi va odatiy sayohat paketlari va an'anaviy sayyohlik marshrutlari xizmatlaridan foydalanmaydi. U o'z-o'zidan harakatlanishga intiladi. O'z yo'lingizda bo'lish ba'zi qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi, ammo bu yondashuv sizga qiyin yo'ldan chiqib ketish va noyob kashfiyotlar qilish imkonini beradi."

1917-1991-yillar O'zbekistonda (Sovet davri) sayohat materiallari shakllanishining muhim davri deyish mumkin. Aynan trevel jurnalistika alohida, mustaqil ixtisoslashuv sifatida mavjud emas edi. Qator adabiy, ommaviy axborot vositalari orqali safarlar xotiralariga bag'ishlangan maqolalar chop etilib turilar edi.

Kontent mazmunan ko‘pincha ichki turizm imkoniyatlarini tasvirlashga yo‘naltirildi. Xususan: dastlabki asarlar sifatida Muqumiyning “ Sayohatnoma ” asarini keltirish mumkin. Shuningdek, Oybekning “ Pokiston safari ”, A.Fitratning “ Hind sayyohi safarnomasi ” dek mashhur asarlarni ham misol qilish mumkin. Bosma matbuotda esa “ Guliston ”, “ Sharq yulduzi ” jurnallari, “ O‘zbekiston adabiyoti va san’ati ” gazetasida sayohatlar mavzusiga oid maqolalar nashri uchrab turar edi. Bundan tashqari, Cho‘lpon, G‘afur G‘ulom, Said Ahmad singari yozuvchilarning sayohatga oid ocherklari ko‘pincha adabiy publitsistika shaklida yozilgan.

(1991-2015) yillar misolida tadqiq etilganda, mustaqillikning ilk yillarida diplomatik munosabatlarni yo‘lga qo‘yilishi, hali yosh davlat bo‘lgan O‘zbekistonda bu borada tayyorlangan kontent asosan “ Dunyo AA” tomonidan berib borildi. Ayni davrdan sayohat jurnalistikasi alohida mustaqil yo‘nalish sifatida bo‘y ko‘rsata boshladi. Sayohatlar va turizm haqida ommabop nashrlar paydo bo‘la boshladi. Masalan: “ Uzbekistan airways” jurnalini keltirish mumkin. TVda “O‘zbekiston” telekanalida “O‘zbekiston bo‘ylab”, “Dunyo bo‘ylab” kabi loyihalar efirga yuzini ko‘rdi. Telekanalning “Assalom O‘zbekiston ” dasturi 1994 -yilda tashkil etildi hamda 14-mart sanasida ilk son namoyish etildi. Dastur davomida Respublikaning turli nuqtalaridagi sayyohlik imdjiga oid lavhalar taqdim etilib borildi. 2005-yilda O‘zbekiston Respublikasi prezidentining “ Mutaqil teleradiokanallarni isloh qilish va rivojlantirish chora tadbirlari to‘g‘risidagi farmoniga ko‘ra “Toshkent” teleradiokanali tashkil topdi. Unda efirga uzatilgan “Poytaxt-Madaniyat ”, “ Poytaxt-Eco”, “ Poytaxt-Reportaj ” dasturlarida ham sayohat jurnalistikasiga oid videomaterillar berib borildi. Bugun “ Toshkentnoma ” ko‘rsatuvi tarix, geografiya, madaniy maskanlar haqida hikoya qiluvchi sayyohlik loyihasi sanaladi. Loyiha aynan poytaxt hududning noyob madaniy me‘rosini, tarixini, mahalliy aholi urf-odatlarini, qadriyatlarini, sayyohlik imkoniyatlarini hikoya qilib borishi bilan aynan trevel jurnalistikasiga oid kontentni keng omma e‘tiboriga havola etib kelmoqda. “ Dunyo bo‘ylab”- telekanali 2012-yil 31-dekabr kuni O‘zbekiston milliy teleradiokomponyasi tizimida ishga tushdi. Haftaning dushanba - juma kunlari 14:00 va 19:00 da efirga uzatiladigan “ Turizm yangiliklari ” (15 daqiqa) inf.dasturi O‘zbekiston turizm habarlarini taqdim etib bordi. Bu ro‘yxatdan “ Telesayohat” (“TV-travel”, Muallif: kanalning barcha xodimlari), “Borib ko‘ramiz” (“Ko‘ramiz”, Muallif: Shaxjahon Karimov), “Ziyorat” (“Ziyorat”, Muallif: Fayziddin Muxiddinov), “Yo‘l-bo‘ylab”, (“Jahon oshxonasi”, Muallif: Shahnoza Nurmatova), “Sayirbon” (“Sayohatchi”, Muallif: Sharofiddin Husniddinov), “Sarguzasht izlab” va (“Sarguzasht” va “Quvnoq ta‘til”, Muallif: Sunnatilla G‘ulomov), shuningdek, “Agroturizm” singaqi qator teleloyihalar O‘zbekistonda sayohat jurnalistikasi qayta tiklanganidan dalolatdir.

Xulosa

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda sayohat jurnalistikasi tarixiy ildizlarga ega bo'lgan holda, bugungi kunda zamonaviy media makonida faol rivojlanayotgan muhim yo'nalishlardan biri. Uning shakllanishi dastlab sayohatnomalar va adabiy-publitsistik asarlar orqali boshlangan bo'lsa-da, keyinchalik bosma nashrlar, televideniye va hozirgi raqamli platformalar orqali yanada kengayib bordi.

Sayohat jurnalistikasining asosiy xususiyati uning auditoriyaga nafaqat axborot yetkazishi, balki hissiy ta'sir ko'rsatishi qolaversa, sayohatga undash funksiyasida namoyon bo'lishidadir. Shu bilan birga, u mamlakatning turistik salohiyatini targ'ib qilish, hududlar imijini shakllantirish va madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Bugungi kunda raqamli media, ijtimoiy tarmoqlar va bloggerlik faoliyati ushbu yo'nalishning rivojlanishida yetakchi omilga aylanmoqda. Kelgusida esa sohani yanada rivojlantirish uchun sifatli kontent yaratish, shu bilan birga professional kadrlar tayyorlash va zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Toshpo'latova N. Jurnalistika 5-jild. -T.: "Toshkent O'zbekiston" 2019.- b. 397
2. Musinova A. Art - jurnalistika Kazakstana.- Almata.: Qazaq universiteti 2017. - b.8-9.
3. Alimov B. Jahon trevel jurnalistikasining ko'hna ildizlari. -T.: "Yangi O'zbekiston " gazetasi, 2023. - b.4 <https://yuz.uz/uz/news/jahon-trevel-jurnalistikasiningkohna-ildizlari>
4. Qosimova N. va boshq. Ixtisoslashgan jurnalistika IX jild.-T.: "O'zbekiston", 2019. -b.784.
5. Rahmatullayeva I. O'zbek televideniyesining qayta qurish davridagi faoliyati. -T.: "Foreign Languages in Uzbekistan" Electronic Journal, 2024. -b. 654
6. <https://gov.uz/oz/uzbektourism/pages/o-zbekiston-respublikasi-prezidentining-farmonlari-va-qarorlari>
7. Mutaqil teleradiokanallarni isloh qilish va rivojlantirish chora tadbirlari to'g'risida. O'zbekiston Respublikasi prezidentining 2005-yil 8-noyabrda qabul qilingan PF-3678-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/902646>